

ՆՈՐ ՌԴԱՐ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Գ/Ն 20 Փարս

Ը. ՏԱՐԻ 19 ԹՂՇՐԻՆԻ ՄԱՆԻ

ՈՒՐԱՐ 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1876

Ն. Տ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1 ԹԻԻ 1904

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՀԱՆՐԱՊԵՏ

ՏՕՆԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ԱՆՈՒԱՆ

ՎԵՀԱՓԱՌ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ

ՍՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Տ. Տ. ԳԵՈՐԳԱՅ Դ.

Եւ Երկրորդ Տարեդարձի
Բացման Ճեմարանի

ՄԱՅՐ ՍՏՈՒՈՐՈՑ

ՍՐԲՈՑ Է. ՉՄԻԱՅՆԻ

(Շաբ. Գե. 1902)

Ահաւաստի ճեմարանի Գեր.
Վերատեսչին ընթերցած ճառը :

ՎԵՀԱՓԱՌ ՏԵՐ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՐԵԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏ

Ձիւնն ինչ քաղցրագոյն կայ-
ցէ յաշխարհի որոց միանգամ
յուսողն վաստակելին՝ քան ըզ-
տեսանել թէ և բացուատ ի բաց
զարդեանց աշխատութեանցն
իւրեանց զբարենշան զբազմա-
բեղուն արգասիս : Չայսր քաղց-
րութեան և զբերկրառիթ ու-
րախութեան առեալ այսօր և
մեր զճաշակ՝ ողորմութեամբ
Բարձրելոյն՝ ի գործ տեսչու-
թեան Գեորգեան ճեմարանիս
Սրբոյ Էջմիածնի, համարձա-
կիմք աւաստի լի հրճուանք
հրաւէր կարգաւ ոչ միայն սըր-
բազումար Ուստիս միաբանու-
թեան Հարց և Եղբարց բարե-
սիրաց, այլ և համարէն ամենայն
որդւոց հարազատից Հայաստան-
եայցքս սուրբ Եկեղեցւոյ՝ հա-
ղորդս մեզ հանդիսանալ ի
խնդութեանս մերում : Եւ արդ-
եօք կարի իսկ յերաւունս :

Վեհափառ Տէր, տեսնէք
աւաստի շուրջ բոլորեալ երա-

մովին զՁերովդ Աթուով զայ-
նտիկ յորդեկացն Ձերոց՝ յորդ-
ւոց Հայաստանի, յորոց ի գը-
լուստ հեղէքն առաւարտէս ըզ-
հայրապետականին Ձերոյ զօրհ
նութեան զցօղ զուարթարար
անդամին ի սկզբանէ, և մանա-
նաւանդ յառաջնումն տարե-
դարձի բացման հոյակապ ճե-
մարանիս : Տեսէք արդ յերկ-
րորդումն, տեսէք ո՛րքան աճե-
ցին և արգասաբերք եղին ի
հոլովել տարեկան շրջանիս՝ շը-
նչեղիւ անդուլ աղօթից, և ան-
շիջ խնամոց Հայրապետիւ-
մեծի և անխնջ վաստակովք
աշխատաւորացն աւ ի Ձէնջ կար-
գելոց և ցանդ ի յառաջագնան
նկրտել խրախուսելոց :

Է ինչ ապտէքն ի տեսարա-
նքս այսպիսիս, Վեհափառ Տէր,
որ անկերեւ առաջիկայ ամենե-
ցուն, արպէս աճումն թուոյ սա-
նուցըդ որդեգրելոյ Մայր Ա-
թուոյս, հանդերձ քաջառողջ
կենդանութեամբ նոցին և զը-
ուարթածաղիկ գոհութեամբ
սրտի, և է ինչ դարձեալ՝ որ
յաւէտ նշմարի հոգւոց՝ որոց ոչ
կարծեօք ինչ և ոչ վեր ի վերոյ,
այլ ճշդիւ գտակաւ հմուտեալ
իցեն դատաւարալութեանն ար-
ուեստի : Արդ ներեացէ ինձ
Ձերդ Վեհափառութիւն զեր-
կաքանչիւրդ ազգ յառաջագի-
մութեան երեւութացեալ ի Ձե-
րում գաստակերտիս՝ պարզել
ըստ կարի աստանօր ի մեծա-
հանդէս առուրս տօնի առաջի
յողնախուստ ակմբիս, ոչ ի սը-
նտի ինչ պարծանս խաբէու-
թեան, և ոչ զմարդահաճոյից
ոմանց բերել կամելով զամօթա-
պարտ կերպարանս, այլ եբր ըզ-
համարատուութիւն տնտեսի հա-

ւատարմի՝ կոչեցելոյ ի Տեառ-
նէդ իւրմէ յայս գործ տաժա-
նական, բայց աստուածահաճոյ
և ազգային :

Ապաքէն ոչ ըստ չափու մե-
ծութեան շինուածոյ վայելչա-
կերտ ճեմարանիս էր ի հերուն
թիւ աշակերտաց սորին՝ ըստ
պէսպէս պատճառաց. որոց ա-
ռաջինն և գլխաւոր այն իսկ էր՝
զի չէր մարթ անդէն ի սկզբանն
բացումն առնել բազում գա-
սարանաց միանգամայն. որոց
վասն որք ի հերուն չէին ինչ ա-
ւելի քան զվաթուն և վեց,
այսօր եղին իննսուն և հինգ ա-
շակերտք. թող և զբազմաթիւ
պատանիս ցանկացողս այսր մը-
տանել, ոչ ի չքաւորացն եւ եթ
գասուէ, այլ և ի խոստացողա-
ցն զիշակ հատուցանել տարե-
ւորական, զոր իրաւամբ չներեն
այժմու կանոնք ճեմարանիս :
Եւ յետինս այս երեւոյթ զար-
մանալի իմն թուեցեալ յաշ յո-
ւովից՝ զի՛նչ իցէ, եթէ ոչ գործ-
նական և սպառնալու փարա-
տումն կասկածին երկիւղի այ-
նոցիկ ի բարեմիտ մարդկանէն,
որք համարէին թէ ոչ ոք ոչ
ուրեք հաւան գտոյի երբեք տալ
զորդիս իւր յաշակերտութիւն
ճեմարանիս, թէ և յիշաբար (բա-
բէ, բաբէ), թէ և ձրխաբար առ-
նուլ զնոսին մտաբերիցէ ոք :
Ոչ, ոչ այդպէս իցէ, եղբարք
պատուականք : Ահա այժմէն
իսկ զազաղակ հարկանեն առ
Ձեզ, Վեհափառ Հայրապետ,
ուսումնատեսչիկ մանկունք Հա-
յաստան ժողովրդոց՝ հաղարա-
ւորաց և բխրաւորաց՝ փութալ
ի կատարումն գեղեցիկ խոստ-
մանըդ, ընդարձակագոյնս յօ-
րինել զբնակութիւն ճեմարանիս.
քանզի նեղ և անձուկ է մեզ-
գոչեն ամենեքեան—գաստա-
կերտըդ գեղեցիկ :

Արարաք Էջմիածնայ

Շարունակի ի

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Քիչ օրէն սահմանադրու-
նը պիտի հրատարակուի հան-
գիստապէս. երբ այս մասին կար-
ծիք հարցուեր է Ռուսիոյ դես-
պան ժէնէրալ իկնաթիէֆին՝ Ը-
սեր է թէ հաստատուելիք ե-
րեսիոնական ժողովին մէջ
մեծ մասը Մահմետական ըլլա-
լուն ֆրիստոնեայները չը պիտի
կրնայ գոհացնել. թող թէ, Ը-
սեր է, այդ երեսիոնական
դրութիւնն ալ չ'պիտի գործադ-
րուի :

Ամեն նոր դրութիւն հար-
կաւ իր դժուարութիւնները
պիտի ունենայ, ուստի և սահ-
մանադրական տաճկաստանն
ալ այդ դժուարութիւններէն
չը պիտի կրնայ ազատ մնալ,
մանաւանդ որ տակաւին սահ-
մանադրական վարժութիւնն
ալ չը կայ, սակայն ինչպէս որ
սկսելը աւարտելու նշան է,
նոյնպէս ալ Տաճկաստանի հա-
մար բացուելիք այս սահմանա-
դրական նոր դարը բարեկար-
գութեանց սկսելուն նշան է.
սակայն միթէ պիտի կրնայ գո-
հացնել ֆրիստոնեայները, քա-
նի որ մեծագոյն մասը մահմե-
տական պիտի ըլլայ :

Նախ պէտք է դիտնալ թէ
ժողովին անբռնաբարելի սկզ-
բունքը պիտի ըլլայ հաւաստ-
րութիւն և խօսելու ու տպելու
ազատութիւն :

Այս դիտնալէն ետքը պէտ-
քէ դիտնալ նաեւ թէ՛ երկիրը
որու հետ նաեւ ֆրիստոնեայք
երկու պէտք ունին. 1. տնհա-
տական պէտք, 2. բարձրագոյն
պէտք : Սակայն այս երկուքէն
առաջինը իր ուղղութիւնը գտ-

նեղուն պէս՝ երկրորդը ինքնի-
րեն կուղղուի խիստ քիչ գծուա-
րութեամբ :

Առաջին պէտքը՝ որ է ան-
հատականը հաւասարութեան
սկզբունքին տակ է :

Կենաց , ընչից և պատուոյ ա-
պահովութիւն . անհատական
պէտքերնիս այս երեք կարգ-
ապահովութեանց մէջ է : Այս
պահպանութիւնը մինչեւ ցարդ
չը լրացաւ . քրիստոնէից վկայու-
թիւնը չը բռնուելուն համար
Շէրիի դատարաններուն կողմէն,
բայց երբոր ասոնց վերաբերեալ
դատերը Շէրիէն Հուգուգի փո-
խադրուեցան՝ ալ այնուհետեւ
քրիստոնէից վկայութիւնը չը
բռնուելու խնդիրը բոս սկզբան
վերջացած եղաւ , միայն թէ
դաւառներու մէջ շատ տեղեր
ասկաւին այդ տեսակ դատեր
Շէրիի ատենանը զրկուելէ չը
դադրեցաւ , որով և քրիստոնէ-
ից վկայութեան խնդիրն ալ խըն-
դիր ըլլալէ չը դադրեցաւ :

Սակայն երբ սահմանադրու-
թիւնը հաստատուի՝ պիտի կըր-
նայ դաւառաց մէջ դործուած
այդ զեղծումները շարունակ-
ուիլ : Այդ ժողովին մեծադոյն
մասը մահմետական ըլլալուն
համար՝ պիտի կրնայ հաւասա-
րութեան դէմ՝ ժողովը յայտա-
րարել թէ՛ կենաց , ընչից և պա-
տուոյ ապահովութեան դա-
տերն է . Պօլսոյ մէջ Հուգուգի
եւ դաւառներու մէջ Շէրիի
ատենանը զրկուին : Եւ եթէ յայ-
տարարէ՝ ազատ մամուլն ինչ
պիտի ըսէ ատոր դէմ և կամ
այդ ժողովը իրաւունք պիտի
ո՞ւնենայ մամուլ ազատութիւնը
բռնաբարել . եթէ այո՝ կրնն
ատոր՝ մեք ձայներնիս կը քա-
շենք , բայց ատանկ բանի մը
այո՝ ըսել դիւրին բան չէ :

Անհատական պէտքերնուս
երկրորդն է արոց խնդիրը :

Այս խնդիրը ոչ միայն քրիս-
տոնէից այլ մահմետականաց վը-
րայ ալ ծանրացած է , այս խնդ-
րոյն մէջ որ և է ներքին կամ
կանխակալ դիտում չը կայ , ուս-
տի այդ մասին քրիստոնեաներն
գոհացուցուելու կամ չը գոհա-
ցուցուելու խնդիրը պարապ բան
է : Այս խնդրոյն մէջ քրիստո-
նէից ճաճկներէն աւելի վճա-
րածն է՝ զինուորական տուրքը .
որու փոխարէն ճաճկներն ան-
ձամբ կը ծառայեն բանակին և
հարկաւ զրկուած են իրենց հո-
գին վրայ իրենց ընտանեաց շա-
հուն համար ծառայելէ . թէ ա-
սոնց ո՞րն է բարոյապէս և տըն-
տեսագիտապէս շահաւորը՝ այդ

հոս տեղը չէ քննել . միայն սա
դիտենք առ այժմ թէ՛ քրիս-
տոնեայք ճաճկներէն աւելի
գրամ վճարածնին միմիայն այդ
տուրքն է . քրիստոնեայք ունին
աւելի վճարում մ'ալ , բայց
տուրքի կարգ չէ այդ , այլ կա-
մաւոր . այն է քրիստոնէից ի-
րենց կարգաւորներն ու վար-
ժապետները պահեն . սակայն
քրիստոնեայք մեծ հաճութեամբ
կը վճարեն այս վերջինը և խըն-
դիր չունին այս մասին :

Արդ միթէ հաստատուելիք
երեսփոխանութիւնը այս արոց
խնդրոյն մասին չը պիտի կրնայ
գոհացնել երկիրն՝ ընդ նմին և
քրիստոնէութիւնը ժողովոյ մե-
ծամասնութիւնը մահմետական
ըլլալուն համար . միթէ այս ժո-
ղովը պիտի կրնայ որոշել թէ
քրիստոնեայք աւելի տուրք
տան մահմետականէն՝ իր մե-
ծամասնութիւնը մահմետական
ըլլալուն համար . — ատանկ բան
մը յուսալ յիմարութիւն է . մա-
նաւանդ թէ մահմետականու-
թիւնը ատանկ անցեալ մը չունի
և չը կրնար ունենալ հաւասա-
րութեան սկզբան դէմ :

Անհատական երրորդ պէտ-
քերնիս է դատական արդարու-
թեան խնդիրը :

Հիմակուքն արդէն դիտենք
թէ դատարանի մը առջեւ որ և
է մահմետական քրիստոնեայ
դատախազի մը դէմ՝ իր մահ-
մետական գտնուելուն համար
առաւելութիւն մը չունի , սա-
կայն դատաւորներէն ոմանք
կրօնամուլութեամբ աշտուութիւն
կընեն եղեր . այդ չը տեսնուած
չէ մանաւանդ նախնական դա-
տարանաց մէջ , սակայն միթէ
վերաքննութեան և վճռալինջ
ատենաներուն համար ատանկ
բան մը լսուած կ'այ . ոչ ոք ա-
յո՝ կրնայ ըսել . և եթէ այս
դրութեան մէջ լսուած չէ , մի-
թէ սահմանադրական դրու-
թեան մէջ պիտի կարելի ըլլայ
այդ անյուսալի է , զի արդա-
րութեան պաշտօնեայն պա-
տախանաւոր պիտի ըլլայ ժո-
ղովին և հոն չը կրնար երբեք
ինքզինք արդարացիել երբ մէկ
քանի դէպքերով հաստատուի
թէ՛ արդարութեան ատենանե-
րու առջեւ քրիստոնէին ու մահ-
մետականին խտրութիւն դըր-
րուած է :

Այս բոլորէն կերելի թէ Օսմ.
կառավարութեան մէջ հաս-
տատուելիք երեսփոխանութիւ-
նը քրիստոնեաներն անհատա-
պէս չը գոհացնուելու դիրքին մէջ
չէ , եթէ տեսնուի սովորական

խտրութիւններ , որք հաւասա-
րութեան սկզբանը զեղծումնե-
րն են , անշուշտ ատոնց ալ
բարձուքը պիտի որոշուի հա-
ւասարութեան վրայ հիմնեալ
երեսփոխանական ժողովին ա-
զատ քրիստոնեայ անդամոց ա-
ռաջարկութեամբ և տգատա-
միտ մահմետական երեսփոխա-
նաց աջակցութեամբ :

ՄԵԾՆ ՊԵՏՐՈՍԻ ԿՏԱԿԱՅԻՐԸ

Այս կառավարին վրայ շատ
անգամ կը խօսուի , սակայն ա-
տոր ինչ տեսակ բան ըլլալը շա-
տերուն անծանօթ ըլլալով հարկ
կը համարենք ատոր մեկ թարգ-
մանութիւնը տալ մեր ընթեր-
ցողաց :

« Գանուն սուրբ և անբա-
ժանելի երրորդութեան՝ Ռու-
սաց կայսրը և միահեծան տէրը
Պետրոս՝ Ռուս ազգին թագաւո-
րական դահուն բոլոր յաջոր-
դացս հետեւեալ կառաւ կընեմ :

Ա. մեր զինուորաց պատե-
րազմական եռանդը վտու պա-
հելու համար՝ անոնք միշտ պա-
տերազմական վիճակի մէջ բռ-
նելու ենք :

Գանձերնիս բարեկարգելու
և պատերազմական զօրութիւն-
նիս կատարեալ ընելու մասին
բնաւ հանգիստ ընելու չենք ,
ի բայց տուեալ բացառիկ օր-
ձակողական պատերազմի փա-
մանակներն . հետեւաբար Ռու-
սիոյ հողերը ընդարձակելու և
երջանկութիւննիս բարգաւաճե-
լու համար՝ պատերազմը հաշ-
տութեան և հաշտութիւնը պա-
տերազմի ծառայելու է :

Բ. ինչ կերպով որ կըլլայ
թող ըլլայ , Եւրոպայի էն յա-
ռաջարեալ ազգերէն՝ պատե-
րազմի ատեն զօրապետները և
խաղաղութեան ատեն դիտուն
ու ուսումնական մարդիկ մեր
կողմը քաշելով՝ Ռուս ազգէն ա-
ռանց բան մը կորսնցնելու՝ ուրիշ
երկիրներու մէջ գտնուած ա-
ռաւելութիւններէ օգուտ քա-
ղելու ենք :

Գ. Ամեն առթիւ Եւրոպիոյ,
մանաւանդ մեղ սահմանակից
ըլլալուն պատճառաւ էն շատ
յարաբերութիւն ունեցած Գեր-
մանական ազգին գործոցը մի-
շամտութիւն ընելու ենք :

Դ. Լէհիսթանի մէջ ներքին
խռովութիւնը վառ պահելով
զայն բաժնելու ենք :

Լեհաստանի մեծերը ոսկիով
մեր կողմը դարձնելու ենք և
իրենց թագաւորին ընտրութեա-
նը ատեն ազգեցութիւն բանե-
ցնելու համար ընդհանուր ժո-

ղովին կաշառելով մեր կողմը
դարձնելու ենք :

Յետոյ մեր կողմնակիցները
պաշտպանելու համար հոն զին-
ւոր մտցնելու ենք և մեր բա-
նակին յաւիտեան հոն մնալուն
աշխատելու ենք : Եթէ սահմա-
նակից տէրութիւններն դժուա-
րութիւն յարուցանեն՝ դոնէ
առժամանակեայ՝ երկիրը մէ-
ջերնիս բաժնելու առաջարկու-
թիւն ընելու ենք , սակայն ա-
սոնց առաւ բաժնինիս յետոյ
եւտ առնել աշխատելու ենք :

Ե. Շուէտի կառավարու-
թիւնը պարտաւոր ընելու ենք
մեզ դէմ պատերազմ հրատա-
րակելու՝ անկէ երկիր զրաւելու
համար . այս նպատակաւ միշտ
ճանիմարքան անկէ զատելով
մէջերնին անհամաձայնութիւն
ձգելու ենք :

Զ. Ռուսիոյ բրէններուն ա-
մուսններն Գերմանիայէն ընտ-
րուելով՝ ընտանեկան յարաբե-
րութիւն հաստատուելու ենք . ա-
սով Գերմանիան մեզ հետ կա-
պելով ազգեցութիւննիս շատ-
ցնելու ենք :

Է. Անգղիոյ ծովային զօրու-
թեանը համար՝ անոր Ռուսիոյ
պէտք ունենալը յայտնի է :
Ռուսիոյ առեւտրական զարգաց-
մանը համար Անգղիոյ հետ հա-
մաձայն գտնուելով՝ անոր հետ
առեւտրական դաշնակցութեամբ
կապուելու ենք :

Ը. Արեւմուտքէն Պալմիր ծո-
վը և հարաւէն Սովետակ ծովը
շարունակ յառաջանալու ենք
հոն տեղերը ձեռք անցնելու
համար :

Թ. Դէպ ի է . Պօլս և Հընդ-
կատան որչափ կարելի է յա-
ռաջանալու ենք . հոն տեղուան-
քին տիրողը աշխարհին տէրը
կըլլայ . հետեւաբար երբեմն
Թուրքիստան և երբեմն Պար-
սից հետ պատերազմելով՝ Սեւ
ծովու մէջ նաւահանգիստներ
և նաւարաններ չիւնելով՝ Սեւ
ծովը ձեռք անցնելու ենք : Սեւ
ծովը մեր նպատակին գործադ-
րութեանը համար շատ պէտք է :
Պարսկաստանը տկարացնելով
դէպ ի Պարսի ծոցը յառա-
ջանալու ենք , և Սերիոյ կողմէն
արեւելքին հարստութեան համ-
բարեն համարուող Հնդկաստան
մանելու ենք : Երբ Հնդկաս-
տանի տիրենք՝ այլ եւս Անգ-
ղիոյ սակիներուն պէտք չենք
ունենար :

Ժ. Ալտարիոյ հետ ունեցած
յարաբերութիւններնուս մեծ
ուշադրութիւն ընելու ենք . Ա-

վարորդի Գերմանիայի մէջ ունեցած ազդեցութիւնը առ երեսոս նախամեծար բռնելու ենք, բայց դադարեցնելու Գերմանիայի կառավարութեան օգտութիւն խօստանալով Գերմանիան պարզապէս մեր պաշտպանութեք տակ առնելով հոն մեր ազդեցութիւնը շատցնելու ենք:

ՃԱ. Օսմանիայիցը Եւրոպայի դուրս հանելու համար՝ Ավստրիայ շահերը սցոյնելու ենք, եւ երբ Պոլսոյ վրայ յարձակում ըլլայ՝ Ավստրիայ նախանձը մեկդէի քնելու համար՝ Եւրոպայի կառավարութիւնները Ավստրիայ դէմ պատերազմ հրատարակելու դրդուելու ենք, եւ կամ առնելիք տեղերնուս մէկ մասը Ավստրիայ տալու ենք, եւ ետքէն ետ առնելու ենք:

Մաճարիստանի, Թուրքաստանի եւ Ղէզիվթանի հիւսիսային կողմերը գտնուող Յոյները մեզ հետ կապելով Բուսիա անոյ պաշտպան եւ կեդրոն ընելու ենք, այս կերպով Բուսիա կրօնական կառավարութիւն մը եւ ընդհանուր դաշնակցութիւն մը հաստատած կըլլայ:

ՃԲ. Եւեթ, Պարսկաստան եւ Թուրքաստան ձեռք անցնելուն վերջը զինուորներնիս միացնելով՝ Պալմիր Ժովն ու Սե Ժովն մեր պատերազմական նաւերով պահպանելու ենք, յետոյ Գաղիոյ եւ Ալմիթիոյ դաշնակցութիւն առաջարկելով՝ ընդունել տալերնէս վերջը՝ ասոնք մէկմէկու դէմ պատերազմի դրդուելու ենք:

Այն տոնն Բուսիա Եւրոպայի զանազան կողմերուն եւ արեւելքին տէր եղած ըլլալով անոր դէմ ուրիշ տէրութեան կողմէն յարձակում չեղած՝ զասոնք մէկմէկու դէմ դրդուելով երկուքն ալ տկարացնելու ենք:

ՃԴ. Յիշեալ կառավարութիւններէն մէկը Բուսիայ առաջարկութեանց դէմ կենսալուս պէս մէկմէկու դէմ պատերազմի պատճառներ ստեղծելով՝ երկուքն ալ լաւ մը տկարացնելէն ետքը Բուսիայ կողմէն Գերմանիայի դէմ զօրք հանուելով Պալմիր Ժովն եւ Սե Ժովն նաւատորմի հանելով ծովէն Գաղիոյ եւ ցամաքէն Գերմանիայի վրայ յարձակելու ենք, երբ Գաղիոյ եւ Գերմանիայի յարկեցինք՝ եւրոպա Բուսիայ հետ զանգեւու պարտաւոր պիտի ըլլայ:

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

Վիեննա 27 նոյ.

Էթէմբաշա Լէմպերկի ճամբով Կ. Պոլիս պիտի երթայ:

Բոլոր լրագիրք Լօրտ Սալիսպիլի պաշտօնն իբրեւ խաղաղութեան նշան կը նկատեն:

28 նոյ.

Ընդհանրապէս կը կարծուի որ Պ. Ֆուլիս որ լիակատար գետնային անուանեցաւ, քօնֆերանսի մէջ երեսփոխանի պաշտօն պիտի վարէ:

Ապստամբապետն Միւսիշ պահպանութեան ներքեւ Քլա-կէնֆուրթ տարուեցաւ:

Պէրլին 28 նոյ.

Տեղական լրագիրք միշտ կը յուսան որ խաղաղութիւնն չի պիտի վրդուի:

ՆԵՐՔԻՆ

Մեծ Եպարքոսն իր առաջին թիկնապահն Սամիս պէյ Էրէկի զրկեց սոյն քաղաքը պատահած ցաւալի անցից նըկատմամբ քննութիւն մը բանալու համար:

Նասիօնալ ցայթունկ լրագրին ըսածին նայելով, Գերմանիա քօնֆերանսի համար յատուկ երեսփոխան չի պիտի զրկէ այլ իր Կ. Պոլսոյ պետական պիտի յատկացնէ սոյն պաշտօնին:

Պ. Թիւքէր Լօրտ Սալիսպիլի մասնաւոր քարտուղար անուանուել է:

Մայրաքաղաքիս Հելլենացւոց դեսպանն այսօր իր վիսյաղելին Վեհ. Սուլթանին պիտի ներկայացնէ:

Պէհիճէ եւ Սէնիէ սուլթաններն յառաջիկայ երկուշաբթի պիտի նշանուին հետեւեալ հինգշաբթի ամուսնանալու համար: Սոցա հարսանեաց համար կայսերական Գանձն Ղալաթիոյ մի քանի սեւանուորաց հետ 20 հազար ոսկոյ փոխառութիւն մը կը գաշնադրէ:

Երեկ Գաղիոյ քօնֆերանսին պատուիրակը Բ. Դուռը գնաց եւ մեծ պատուով ընդունուեցաւ:

Չորեքշաբթի օր Գապաթա չի բնակիչք Շիրքէթի խայրի-յէն շոգենաւ մը վարձելով Սուլթանի շոգենաւով պատե-

րազմէն ետ դարձող զինուորներէն դիմաւորելու գացին:

Արքունի բժշկական վարժարանի ուսանողք շնորհակալութեան երկար գիր մը գրած են Բէշթայի համալսարանի ուսանողաց:

Երկուշաբթի երեկոյ Գէմէր Ալթը փողոցը դիմեաւ մը մէջ խաղամուկն մէկը ներք հարկընոց թղթադրամներով խաղացած ատեն իսկոյն կը յայտնուի եւ ոստիկանութիւնն անմիջապէս կը ձերբակալէ զանի:

Բրէնս Կօրչագօֆ Եւրոպական տէրութեանց ծանուցագրով մը իմացուցած էր որ իր զօրքերէն մէկ մասը զէնքի տակ պիտի կռչէ. Բ. Դուռն ասոր դէմ ծանուցագիր մը զրկեց մեծ տէրութեանց իմացնելով միանգամայն թէ պատրաստ է մեծ տէրութեանց տալիք խորհուրդը յարգել: Այս ծանուցագրին մէջ յիշուած է թէ Օգոստ. կայսրը՝ անխտիր ամեն գաւառաց բարեկարգութիւն պիտի տայ եւ կը մերժէ բոլոր մասնաւոր առանձնանորհումները:

Եօզղատէն մայրաքաղաքս քաջաւած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ յիշեալ քաղաքը տեղի ունեցած անցից համար քննութիւն մը բանալու պաշտօնով հոն գացող Ֆէյզի պէյ եւ Պոյաճեան էֆէնտի քաղաքն հասած եւ անմիջապէս իրենց պաշտօնն գործադրելու սկսած են:

Բերայի ոստիկանութիւնն երեքշաբթի իրիկուն 12-13 տարեկան երեք ընթերցող ձերբակալեց, որք շրջիկի վաճառականի մը վրայէն բան գողնալու փորձեր կ'ընէին:

Հէրսէք եւ Շքօտրա գտնուած կայսերական զօրքերն Դանուք եւ ուրիշ տեղեր զրկուելու համար հետզհետէ մայրաքաղաքս գալու վրայ են:

Բուսիայէն Գարատաղ զրկուած ստակ, եւ այլ ռազմամթերքից համար Գարատաղի իշխանն յատուկ պաշտօնէի մը ձեռքով շնորհակալութեան գիր զրկել է Բուսիոյ կայսեր:

Երեքշաբթի օր Պարսից դեսպանը Բուսիոյ դեսպանատունն իր թաւական ատեն տե-

սակցեր է իկնաթիէֆ զօրապետին հետ:

Թայմի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ լօրտ Սալիսպիլի Պ. Պիզմարքի հետ տեսնուած ատեն Պիզմարք իշխանն յայտնել է թէ՝ գժտութիւն մը ծագած ատեն ինքը պիտի աշխատի ամեն կողմերն գոհացնելու եւ մը գտնել եւ չէ ծածկել իրաց վիճակը՝ ըսելով թէ սպառնալից է:

Կայսերական Ասարը Նուրէթ անուն շոգենաւը Սէթի վարիէն Պոլիս գալու միջոցին Բօրֆուի առջեւ փոթորկի մը բռնուելով ընկղմեցաւ: Նաքօլի անուն Յունական պատերազմական նաւն վրայ հանելով 212 հոգի ազատեց. ձերիտէի Հավատիս կրօն թէ ընդ ամենք 11 մարդ խղդուած է:

Պէշիքթաշի առջեւ գտնուած Անգղիական նաւատորմի մէջ 8 զրահաւոր կայ:

Էտիրնէն ամսոյս 29 ին կը հեռագրեն թէ չորս օր շարունակ անձրեւ եկել է, Ֆիլիպէի եւ Եանապուի երկաթուղոյ հաղորդակցութիւնը կտրել է, Էտիրնէի մէջ տուններն չորս օր ջուրերուն մէջ մնացել է, հաղար տունէն աւելի ջուրը աւեր տարել է. բոլոր քաղաքը հիմայ ալ աշխատութեան մէջ է զոհ գացողներուն կեանքերն ազատելու:

Այս շաբթու երեք գունդ Եգիպտական զօրք Կ. Պոլիս հասն. կըսուի թէ ձմեռը հոս պիտի անցնեն:

Հնդկաստանի Մահմետականները այս անգամ 700 ռուպլի նպաստ զրկեցին կայսերական բանակին:

Գումարներուն սակաւութեանէն կրնանք գուշակել թէ Հնդկաստանի Մահմետականներն աղքատ մարդիկ ըլլալու են:

Մահմանգիր յանձնաժողովոյն ծրագիրը երեկ Պետական խորհրդոյ ամբողջական նիստին ներկայացաւ:

Բերայի մէջ հրատարակեալ բոլոր եւրոպական թերթերն միաբանութեամբ գիներնին 40 բարայէն 60 բարայ հանել են, թղթադրամին արժէքը պատճառ բռնելով:

Կարծենք եթէ սոսնկ երթալու ըլլայ Հայոց 20նոց թերթերն ալ 30 բարայ հանելու միաբանութիւն մը պիտի հաստատեն:

ՏՕՔԹՕՐ ՄԱՐԲԵՐ

Վիեննա մէջ թէպէտ ինչո՞ւն օն պէշ սէնէ մուգատտէմ տիրութեան արմը վէ պիտ չօգ լիւրտա խաւ թախանէլէրտէ բրօլա իթմիշ օւ լան տօքթօր Մարքեր՝ պու տէ- ֆա Պէշիքթաշտա բաշա մա- հալէսինտէ Բուժ քիլիսէսի դար- շքսնտա 4 նիւմէրօլու քէնտի խանէսինտէ հէր կիւն սաաթ 3-3է բաղարտան մատտա ֆա- դիր խաթալարա մէճճանէն պա- դաճագ տըր :

Բաղար իրթէսի , չարշամպա վէ ճուճաա կիւնլէրի սաաթ 7- 9ա դատար թադօլմտէ Պաթիր- վիդ էճգախանէսինտէ , վէ սալը վէ բէրշէմպէ վէ ճուճաա իր- ֆէսի կիւնլէրի Գալաթտաա վօյլօտա սօգաղքնտա Բօլճնէդ էճգախանէսինտէ սաաթ 7-9ա դատար պուլունուպ հէր նէվի խաթալարա պադաճագ տըր :

Պունտան մատտա վադթ- լարտա պալէատէ դիքր օլունան խանէսինտէ պուլունուր :

Միւմայիլէյ յճ տօքթօր , ճէ- րահլըդ վէ էպէլիք վէ րահիմ իւֆիւնէթի , գանլը վէ դուրու պասուր , սըթմա , կէօլիւս , տէ- ռի խաթալըղը , ֆրէնկի վէ օն- տան դալմա դուլագ , պուրուն կէօղ վէ րահիմ վէ էէլլէրի նէ դատար էսիլ օլտա բէհրիւղիդ ազ վադթ դատիքնտա տէֆի- տէճէք , վէ պէլ սօուդլուգ էէնի վէ էսիլ քէնտի ալէաթքնտա օն տէֆատա տէֆ խտէճէյիլի ի- լան կըլէր :

Գեկա. 9

ՄԻՆԱՍ ԶԵՐԱԶ

ԳՐԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐ

Տաղեր , ճառեր , Առաճներ , Նամակներ , Գրադատումներ , Արդուի խոհերը

Երկրորդ տիպ .

Արամեան տպագրութիւն

Կը ծախուի Սրապետն Պաղ- տասար աղայի խանութը , գին 13 շըշ :

ՄԻՆԱՍ ԶԵՐԱԶ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՍՏԱՅԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ Վարժապետական ժողովի մէջ

խօսուած ճառեր

Արամեան տպագրութիւն

Կը ծախուի Ս. Ղ. Կ. Ե. Ե. Ե. մաճեան գրատունը , գին 13 շըշ :

ՏՕՔԹԵՕՐ ՃԷԼԱԼ

Մանաւոր դարմանիչ Սրե- սիալիթ Գաղիտիւն ախտի և նոյն կամ որ և է պատճառաւ ծագում առած ամբողջ ծընըն- դական դործարաններու վերա- բերեալ հիւանդութեանց :

Ինչպէս ծանուցինք , Տօք- թէօն ճէլալին թէ իւր աշակեր- տութեան ժամանակ և թէ վը- կայեալ բժիշկ անուանուէն վերջը մանաւոր ուսումն քրած բլլալը թէ Գաղիտիւն և թէ ուրիշ որ և է տեսակ ծննդա- կան դործարաններու վերա- բերեալ հիւանդութեանց ճիւ- ղերուն մէջ , և որուն այս մա- սին ունեցած ճարտարութիւնը շատերուն ծանօթ բլլալն դիտ- նալով , կը ծանուցանենք Ար- դոյ Հասարակութեան , որ ա- մեն կիրակի , երեքշաբթի , հինգշաբթի և շաբաթ օրերն ժամը 6էն մինչև 10ը հիւանդ- ներ պիտի ընդունի իւր բնա- կարանը որ է Բերայ թարլա- պաշի ճատտէսի թիւ 117 և ա- մեն երկուշաբթի , չորեքշաբ- թի և ուրբաթ օրերը ժամը 6էն մինչև 9ը Պահճէգարու Համի- տիյէ թիւլպէլին դէմի կարգը իրի դարուլու Սինապեան Վի- ջէն էֆինտիլի դեղաբանը թիւ 32 :

Ազգ. Հիւանդանոցի ներքին բժիշկ Տօքթօր Գաբրիէլ Էֆէն- տի Նահապետեան , այսուհետև ամեն չորեքշաբթի օրերը ժամը 6էն 8 Սամաթիա Խմրահօրը Թօ- դաթիւն Պ. Գաբրիէլի դէղա- րանը , և ուրբաթ օրերը ժամը 6էն 8 դարձեալ Սամաթիա Մ. ճիլլանաքիլին դեղաբանը , նաև Հիւանդանոց իրեն դիմող աղ- քատ հիւանդաց ըստ առաջնոյն ձրի նայելու պատրաստ բլլալը կը ծանուցանէ արդոյ հասարա- կութեան :

ՕՐԱՑՈՅՑ

ՊՐԶ

1877

ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

յօրիկալ

յերեմիա քահանայէ խաղիւղի Կը գանուի բոլոր գրաւաճա- աաց քով , ի գին 60 վարայ :

ԲԱՐԻՁՆ ՅԱՄԵՐԻԿԱՅ

ԳՈՐԾ Է. ԼԱՊՈՒՎԷՅԻ

Այս եղական դործին երկ- րորդ և վերջին հատորն ալ իդ- միրի Տէտէեան տպարանէն հա-

տած բլլալով , կը գանուի Եէնի ճամի փողոց , Չիլինկիրէր ճատ- տէսի , թիւ 8 , Ս. Ղ. և Եաղ- մաճեան գրատունը :

Գին 2 ֆրանք :

ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԵՐԲ

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Թարգմանեց

ՕՐԻՈՐԴ Փ. ԳԵՈՐԳԵԱՆ

Կը ծախուի Եէնի-ճամի փո- ղոց Չիլինկիրէր ճատտէսի թիւ 8 , Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրա- տունը գին մէկ ֆրանք :

ՔԵՐԱԿԱՆ

130 պատկեր , 48 երեսէ բաղկացեալ ընտիր թղթով և կաղձեալ . կեդրոնատեղին է Ջարդարեան դործարան Կ. Պօ- լիս Սուլթան Համամ թիւ 14 Կը գանուի նաև ամեն գրաւա- ճառաց քով , Գին 40 վարայ :

Դպրոցաց համար հարկւրին 10 ղեղջ :

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒՄԾ

Փարիզի բժշկական ակադե- միային ծրագրին համեմատ

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄԾ

Երկրորդական և վարժապե- տական դպրոցներու մէջ :

Հեղինակ

ՆԵՔՏԱՐ ԺՈՐԺ

Բժիշկ և վարժապետ բնական գիտութեանց , անդամ այլևայլ գիտական ընկերութեանց , և ըն-

թարգմանեց

Ս. ԷԹՄԷՔՃԵԱՆ

192 միջակ ութածալ երես- ներէ բաղկացեալ համառօտ բայց ամբողջ գիրք մ'է այս , որ ամեն կարգի և հասակի մար- դոց ալ հասկանալի է իւր պար- ղութեամբը և յատկութեամբ ըրէ կը վաճառի ամեն գրաւա- ճառաց քով , գինն է մէկ քա- ուորդ Մէճիտիյէ :

Դպրոցներու համար հարկու- ըին տան դեղջ կըլլայ :

Ի Լ Ա Ն

ՄԻՀՐԱՆ ԱՐԻԿԵԱՆ

Եաղճը խանքնտա խոթ գաթ- տա 21 նիւմէրօլու օտաաա հաֆ- թատա հէր կիւն Էօյլէտէն սօն- րա թալիպ օլանլարա լիսան լէ- տաֆէթ պէյանը Թիւրքի թա- լիմ վէ շահիրտանը հէր վէճհէ խօշնուտ խտէճէք տիւր :

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԷԱՆ

ՄԱՐԻՅՆ ՏԱՂՈՐՄԻ

Խ Ո Ս Տ Ո Վ Ա Ն Ա Ն Ք Ը կամ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՏԱՐՓԱՆՔ

Հեղինակ

ԷՕԺԷՆ ՏԸ ՄԵՐԳՈՒՐ

Կը ծախուի Եէնի-ճամի Չիլին- կիրէր ճատտէսի թիւ 8 , Ս. Ղ. և Եաղմաճեան գրատունը գին 2 ֆրանք :

Ամբողջ դործը 2 հատորէ պիտի բաղկանայ :

ԱՆԹՕՆԻՆ

Հեղինակ

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏՐԻՄՈ ՈՐԴԻ

Թարգմանեց

ՕՐԻՈՐԴ ՄԱՐԻՍՄ ՅՈՅՐԵՄԱԿԵԱՆ

Կը ծախուի Եէնի ճամի Չիլինկիր- լէր ճատտէսի թիւ 8, Ս. Ղ. և Եաղ- մաճեան գրատունը : Գին 2 ֆր :

Թէ մայրաքաղաքիս մէջ իւ- թէ գաւառները , վարժարաննե- րու մէջ երաժշտութեան և կա- ուվարչութեան պաշտօն վա- րելու յանձն առնող արժանա- ւոր և վկայեալ անձ մը կայ պատրաստ : Ուղղոր կրնայ լրա- գրոյոյ գրասենեակէն տեղեկա- նալ :

ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ

ՊԵՏՐՈՍ ԳԱԼԷՏԵՐԵԱՆ

Բիգա-փաշա խաւքիւս¹

Վիմագրատունս պատրաստ է ամեն տեսակ այցատոմս , հասցէ և վաճառականականու հաշուա- կան խորագրեր խիստ յարգա- րուն ընտիր և փայլուն ձեւով շինելու գիւրագին եղանակաւ :

Վիմագրատունս կը խոստա- նայ իրենդիմող յաճախորդները կարելի եղածին չափ գոհ ընել . և արդէն վիմագրատան տնօրէ- նը ճանչցողները , բաւական է որ արուեստական ճաշակի տէր ըլ- լան կը վկայեն թէ ազնիւն ու գեղեցիկը կատարեալպէս կըր- նան դանել :

Ուղղոր աղաա է անձամբ վի- մագրատունս դիմել և ինքնին ստուգել ու համոզուելու այս ամէնուն ճշմարտութեանը :

ԽՄԲԱԳՐԻ

ՏԷՐ ԵՒ ՊԱՏԱՍԻԱՆԱՏՈՒ

ՕԳՄԷՆ ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Օ. ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ խան վերի յարկ թիւ 7